

προνόμια ἤθελε χορηγεῖ εἰς τοὺς ἀναγορευομένους Συμβούλους, ἐκτὸς ἂν ἐθεωροῦντο ὡς τοιαῦτα τὰ ἐκ καρῦου κατεσκευασμένα θρανία των, ἐνῶ ἐκεῖνα ἐτέρων ἦσαν ἴσως ἐξ ἀπλῆς σανίδος· ἢ ἐξελαμβάνοντο ὡς προνόμια τὸ προτιμώμενον γῆρας, τὰ φῶτα, ἢ πείρα, ἢ ὠριμος σκέψις, καὶ ἕτερα ἴσως ἀτομικὰ πλεονεκτήματα, ἅτινα ἤθελον χορηγεῖ εἰς αὐτοὺς δικαίωμα μόνον, ὀφειλομένου παρὰ τῶν ἄλλων σεβασμοῦ, ὅστις εἶναι πάντοτε καὶ ἀμοιβαῖος. Δυστυχία ὁμως εἰς τὴν χώραν ἐκείνην, ἣτις τὰς φυσικὰς καὶ ἠθικὰς ἀρετὰς τῶν πολιτῶν, ἤθελε θεωρεῖ ὡς προνόμια, καὶ ὑπὸ τὸν ψευδῆ αὐτὸν χαρακτηρισμὸν, κρύπτουσα τὸν φθόνον, τὴν κακίαν καὶ τὴν ἀγένειαν, τὰς κατεδίωκεν, ἢ τὰς περιεφρόνει, ἢ ἐπειρᾶτο διασύρουσα αὐτὰς νὰ τὰς ἐξισώσῃ μὲ τὸν βόρβορον τῶν τριόδων καὶ τῶν χαμαιτυπείων! Αὕτη δὲν ἤθελεν εἶσθαι πλέον χώρα λογικῶν καὶ πολιτισμένων ὄντων, ἀλλὰ κτηνῶν ἀγελαίων καὶ εἰδεχθῶν, ἐχόντων μόνον τὴν μορφήν τοῦ ἀνθρώπου!

Τὰ προνόμια χορηγοῦνται ὑπὸ θεσμῶν καὶ νόμων, ἢ καθιερόνονται βαθμιδῶν ὑπὸ ἀρχαίων ἐθίμων ὑπὲρ μιᾶς τάξεως ἀνθρώπων πρὸς ὑποτέλειαν ἐτέρων, ἐχόντων ἄλλως τὰ αὐτὰ δίκαια καὶ ζώντων ἐν τῇ αὐτῇ κοινωνίᾳ, ἐνεκα τούτου εἶναι καὶ μεστὰ ἀδικίας, καὶ μίσους, καὶ ἀποστροφῆς, καὶ οὐχὶ μικρᾶς κοινωνικῆς βλάβης, διότι ἐνῶ εἰσάγουν τὴν ἀνισότητά, καὶ διακρίνουν ὄντα ἴσα πρὸς ἄλληλα κατὰ τὰ δίκαια, ἐγκαθιδρύουν συνάμα τὸν δεσποτισμὸν καὶ τὴν δουλείαν μετὰ ὅμοιων, καὶ γίνονται πρόξενα ἀντιπαθειῶν, ἐχθροτήτων, καὶ ἐμφυλίων σπαραγμῶν.

Τοιούτων ὁμως προνομίων, ἢ ἐτέρων ὁμοίας φύσεως, δὲν ἦτο κήτορον τὸ Συμβούλιον, ἐπομένως δὲν

ἦτο καὶ Σῶμα προνομιοῦχον· ἦτο καὶ αὐτὸ ἀπλῶς μία Ἄρχὴ τοῦ κράτους ὡς πᾶσα ἕτέρα, ἣτις κατὰ νόμον ἐδικαιούτο μόνον διαρκούσης τῆς ὑπηρεσίας της, πρὸς τὸν παρὰ τῶν πολιτῶν ὀφειλόμενον εἰς πᾶσαν Ἄρχὴν σεβασμὸν· πλὴν κατὰ τα λοιπὰ ἐθεωρεῖτο καὶ ἦτον ἐνώπιον τοῦ νόμου ὡς ὁ ἐσχάτος πολίτης. Ἡ ἰσονομία καὶ ἰσοπολιτεία εἶναι δύο ἐκ τῶν οὐσιωδестέρων καὶ πολυτιμοτέρων θεσμῶν τῆς Ἑλληνικῆς πολιτείας· ἂν δὲ τὰ εὐεργετήματά των, δὲν ἐπεκτείνονται ἐφ' ὅλων ἐπίσης καὶ πραγματικῶς, τοῦτο συμβαίνει ἐνεκα τῆς ἀτελείας τινῶν ἀστυκῶν νόμων, τῆς ὑπὸ τῶν φατριῶν διαστροφῆς ὅλων ἐν γένει τῶν θεσμῶν, καὶ τῆς ὑπὸ τινῶν βαθυπλούτων ἢ δεσποτοφρόνων γαιοκτητῶν σκανδαλώδους παραβιάσεώς των.

Ὡς πρὸς δὲ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ ὅτι τὸ Συμβούλιον ἦτο μία παρωδία τῆς ἀπερισκέπτως καταργηθείσης Γερουσίας, σοὶ λέγω, ὅτι κατὰ τοῦτο οἱ ἀντίπαλοὶ τοῦ ἐχρημάτισαν εὐφυέστεροι, ἂν οὐχὶ καὶ λογικώτεροι καὶ δικαιώτεροι, διότι ἂν ἦτο μικρὸν καὶ παραμεμορφωμένον ἔνδαλμα τῆς Γερουσίας, ἠδύνατο τοῦλάχιστον ἐν τῇ ἀναθεωρήσει τοῦ οὐχὶ νὰ καταπνευγῆ, ἀλλὰ περιποιούμενον νὰ καταστῆ βιώσιμον, καὶ νὰ γίνῃ Σῶμα τελειώτερον καὶ ὠφελιμώτερον ἐν τῇ πολιτείᾳ, ἀναπληροῦν μέχρι τινὸς τὴν Γερουσίαν, διότι ἡ ἀτέλεια τῶν ἀγαθῶν καὶ γονίμων θεσμῶν, δὲν χορηγεῖ εἰς ἐχέφρονας καὶ ὑπὸ ἀγνοῦ πατριωτισμοῦ ἐμφορουμένους πολίτας, δικαίωμα καταργήσεως, ἀλλ' ἀπεναντίας ἐπιβάλλει καθήκον ἀναδιοργανώσεως καὶ τελειοποιήσεως. Πλὴν τί χρῆζουν, φίλε Ἀγαθόκλεις, οἱ ἀκαταμάχητοι καὶ φωτοδόλοι τῆς ἀληθείας λόγοι, ἀπέναντι παθῶν, ἅτινα ἐν τῇ Συμβουλοφοβίᾳ ἢ μᾶλλον ἐν τῇ ἐσχάτῃ μανίᾳ των, ἀνακράζουσιν; « ἄς κα-

« ταστραφή τὸ πᾶν, ἔτσι θέλω, ἔτσι μὲ συμφέρει; »
— Εἶναι μαργαρίται ριπτόμενοι εἰς τοὺς χοίρους. Οὕτω τινὲς ἀνέκραζων καὶ ὅτε κατηργήθη ἡ Γερουσία!!

Ἐπιλαμβάνομαι ἤδη καὶ τῆς ἐτέρας ἐρεύνης, ἀφορώσης κατὰ τὴν ἀπαίτησίν σου τὴν ἀγαθὴν ἢ κακὴν ἐπιβρόχην, ἣν ὁ θεσμὸς ἠδύνατο νὰ ἐξασκήσῃ ἐπὶ τῶν κοινῶν.

Οἱ θεσμοὶ καὶ οἱ νόμοι εἶναι εἰς ἑαυτοὺς ἀψυχα ὄντα, καὶ χρήζουσι ὅσον καὶ ὁ χάρτης ἐπὶ τοῦ ὁποίου γράφονται· τότε δὲ μόνον καθίστανται ἐνεργοιοὶ, ὅταν σωματοποιῶνται καὶ ἐμψυχόνονται ὑπὸ τῶν ἐφαρμοζόντων αὐτοὺς ἀνθρώπων· καθόσον δὲ οὗτοι εἶναι ἰκανώτεροι, ἐναρετώτεροι, καὶ φιλοπονώτεροι, κατὰ τοσοῦτον καὶ οἱ θεσμοὶ καὶ οἱ νόμοι, ἔστωσαν καὶ κατὰ τι ἐλαττωματικοί, καθίστανται γονιμώτεροι καὶ εὐεργετικώτεροι. Αἱ γενικαὶ καὶ ἀδιαφιλονείκητοι αὗται ἀλήθειαι, ἐπεκτεινόμεναι ἐφ' ὅλων τῶν Ἀρχῶν τῆς πολιτείας, δὲν ἐδύνατο κατ' ἐξαίρεσιν νὰ ᾔῃναι ἀλλότριαι ἀπὸ τὸν θεσμόν τοῦ Συμβουλίου. Ἄν δὲ οὗτος ἐσωματοποιεῖτο καὶ ἐμψυχόνετο ὑπὸ ἀνδρῶν ἐν γένει, μεταξὺ πολλῶν ἄλλων τοῦ ἔθνους, διαπρεπῶν διὰ τὴν παιδείαν, τὸν πατριωτισμὸν, τὴν ἐμπειρίαν καὶ τὴν ὠριμότητα τῆς σκέψεως, δὲν βλέπω διατὶ δὲν ἤθελεν ἐξασκεῖ ἀρίστην καὶ εὐεργετικωτάτην ἐπιβρόχην ἐπὶ τῶν κοινῶν· ἔπρεπέ τις νὰ ᾔῃναι ἐλλειπῆς ἀντιλήψεως, ἢ προκατειλημμένος, ἢ ἐμπαθής, ὅπως διαφόρως συλλογίζεται ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Ἡ ἡρεμὸς καὶ ἐμβριθῆς προεξέτασις καὶ βᾶσανος τῶν νόμων, ἐπιτελουμένη ὑπὸ τοιούτων ἀνδρῶν, ἀπηλλαγμένων ἐκ τῶν πολυειδῶν ἀσχολιῶν τῆς κυβερνήσεως, ὡς καὶ ἐκ τοῦ θορύβου, τῆς ὀρμῆς καὶ τῆς ἐπισπεύσεως, ἄλλοτε δὲ ἀδρανείας, τοῦ Μονοβου-

λίου, ἤτον ἢ σπουδαιοτέρα, συνετωτέρα καὶ πολυτιμότερα πρὸς τὴν κοινωνίαν ὑπηρεσία τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος θεσμοῦ. Τὴν ὑψίστην αὐτὴν ὑπηρεσίαν ἀνωμολόγησαν μεταγενεστέρως καὶ διετράνωσαν, ἐν τῇ κατὰ τὸ 1877 τρίτῃ συνόδῳ τῆς 7ης Βουλευτικῆς περιόδου οἱ εὐπαιδευτοὶ Βουλευταὶ Γορτυνίας καὶ Ἐρμιονίδος. Ἴδου πῶς ἐκφράζεται ὁ τῆς τελευταίας Βουλευτῆς, ἀγορεύων ἐπὶ τοῦ περὶ συστάσεως Διδασκαλείου νομοσχεδίου. « Ἐλλεῖπει παρ' ἡμῖν Ἀρχὴ προπαρασκευ- » ἄζουσα τὰ νομοσχέδια, διότι ἡ Συντακτικὴ συνέ- » λευσις καθιέρωσε μὲν τὸ Συμβούλιον τῆς ἐπικρα- » τείας, ἀλλὰ λόγοι πολιτικοί, οὓς δὲν εἶναι τῆς πα- » ρούσης ὥρας νὰ χαρακτηρίσω, κατέστρεψαν δυστυ- » χῶς τὴν πολύτιμον ταύτην ἐγγύησιν. Δὲν ὑ- » πάρχει δὲ καὶ δεύτερος νομοθετικὸς ἔλεγχος, διότι » δὲν ἔχομεν Γερουσίαν. » Ὁ δὲ Βουλευτῆς Εὐρυτανίας συναισθανόμενος ἐπίσης τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην τῆς προεπεξεργασίας τῶν νόμων, ἐπρότεινε κατὰ τὴν 1ην. σύνοδον τῆς 8ης Βουλευτικῆς περιόδου (11 Μαρτίου 1880), τὴν πρὸς τοιοῦτον σκοπὸν σύστασιν πενταμελοῦς συμβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, συγκειμένης ἐκ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου, τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, τοῦ παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν Δικαστικοῦ Συμβούλου καὶ δύο καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου· ψηφωτὸν ἀκατάλληλον ἐπὶ ἀκαταλληλοτέρου δαπέδου! Ἴδου ὁμολογίαι καὶ μεταμέλειαι πικραὶ καὶ βραδεῖαι, ἴδιαι νηπίων!!

Ἡ Ἑλληνικὴ πολιτεία πάσχουσα ἀνέκαθεν ἀπὸ λειψανδρίαν, αἰσθάνεται καὶ σήμερον εἰσέτι τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἑλλειψιν ἀνδρῶν, μάλιστα γενικῶν καὶ προπάντων εἰδικῶν, ἐξ ὧν οὐ μόνον διευκολύνεται καὶ τακτο-

ποιεῖται ἡ δημοσία ὑπηρεσία, ἀλλὰ εὐστοχώτερον, λυσιτελέστερον καὶ μετὰ πεπειραμένης νοημοσύνης διεξάγεται. Τὸ Συμβούλιον ὡς πρὸς τὸν σπουδαῖον τοῦτον σκοπὸν, ἤθελεν ἀναντιρρήτως ἀποβῆ τὸ καταλληλότερον καὶ γονιμώτερον Γυμνάσιον. Ἀσχολούμενον διηνεκῶς εἰς παντοειδῆ ζητήματα κοινωνικά, πολιτικά, νομοθετικά, κ.τ.λ. ἤθελεν οὕτως ἀποτελεῖ εἶδος τι ἐπιστημονικοῦ καὶ πρακτικοῦ οὕτως εἰπεῖν φυτωρίου, εἰς ὃ μορφονόμενοι, καὶ ἐξ οὗ ἐξερχόμενοι γενικοὶ καὶ εἰδικοὶ ἄνδρες καλῶς κατηρητησμένοι, ἤθελον μετὰ τόκου καὶ ἐξοικειωθείσης πλέον φιλοπονίας, μεταφέρει τὰ φῶτα, τὴν τριβὴν καὶ τὰς πρακτικὰς γνώσεις των εἰς τοὺς λοιποὺς διοικητικοὺς κλάδους τῆς πολιτείας.

Ἄλλως τε δὲ Σῶμα συνιστάμενον ἐξ ἀνδρῶν εἰδημόνων καὶ εὐυπολήπτων διὰ τε τὸν προηγούμενον ἰδιωτικὸν ἢ δημόσιον βίον των, καθισταμένων δὲ εὐυποληπτοτέρων καὶ σεβασμιωτέρων, ἔκ τε τῶν σπουδαίων ἀσχολιῶν των καὶ τῆς ἀξίας τῶν ἔργων των, ἤθελον πάντοτε καὶ ἰδίως εἰς ἀνωμάλους καὶ ἐκτάκτους περιστάσεις, ἐξασκεῖ μέγιστην εὐεργετικὴν ἐπιρροὴν καὶ βαρύτητα ἐσωτερικὴν τε καὶ ἐξωτερικὴν ἐπὶ τῶν υποθέσεων, καὶ συντελεῖ διὰ τῶν γνωματεύσεών του, ὅπως κλίνη ἢ πλάστιγξ ὑπὲρ τῶν δικαίων, τῶν συμφερόντων καὶ τῆς ὑπολήψεως τοῦ ἔθνους.

Πλὴν ἡμεῖς ἀρεσκόμεθα νὰ εἴμεθα πάντοτε νήπια, καὶ ὡς νήπια, νὰ πολιτευώμεθα, καὶ νὰ παριστάνωμεν ἐκ διαλειμμάτων δράματα, ὅτε μὲν τραγικά, ὅτε δὲ κωμικά πρὸς διασκέδασιν τῶν ἀλλοτρίων, διότι θεωροῦμεν τὴν σοβαρότητα τῶν Ἀρχῶν, καὶ τὸν ὀφειλόμενον εἰς αὐτὰς σεβασμὸν, ὡς τι φορτικὸν καὶ ἀνυπόφορον, τὸ ὁποῖον σπεύδομεν τὸ ταχύτερον ν'

ἀποτινάξωμεν, καὶ ν' ἀντικαταστήσωμεν διὰ τῆς κουφότητος καὶ ἀσεβείας· τὴν δὲ ὑποταγὴν εἰς τοὺς νόμους καὶ τὴν συμπάθειαν πρὸς τὴν τάξιν, ἐκλαμβάνομεν ὡς τι δουλικὸν καὶ ἀγενές, τὸ ὁποῖον ἐγκαυχώμενοι, ἀποδοκιμάζομεν διὰ τῆς ἀπειθείας καὶ ἀταξίας.

Τὰ δυσειδῆ ταῦτα ἐλαττώματα, μεταδιδόμενα ὡς μολυντικὴ τις νόσος καὶ εἰς τὰς λοιπὰς τῆς κοινωνίας σχέσεις, εἰσάγουν καὶ τὴν κατὰ τῶν πρεσβυτέρων ἀσέβειαν, καὶ τὴν κατὰ τῶν γεννητόρων ἀνυποταξίαν, καὶ τὴν κατὰ τῶν συζύγων ἀντίπραξιν, καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀφρακτον ἀθυροστομίαν καὶ πᾶσαν ἑτέραν αἰσχρὰν πράξιν· ὡς καὶ αὐτοὶ οἱ δημόσιοι περίπατοι καταρυπαίνονται πολλάκις ὑπὸ ἀκοσμιῶν καὶ ἀσχημόνων λόγων. Ὁ τρόπος ὅμως οὗτος τοῦ ζῆν καὶ πολιτεύεσθαι καταδεικνύει σαφῶς, οὐχὶ βεβαίως χρηστοθήθειαν καὶ ἀρετὴν, ἀλλ' ἐσχάτην διαφθορὰν καὶ παραλυσίαν τῶν πολιτῶν, οἵτινες σὺν τοῖς ἄλλοις πάντες φαντάζονται ὅτι εἶναι ἱκανοὶ καὶ διὰ πάντα. Ἴδοὺ πῶς διαζωγραφίζει τὴν κατάστασιν ταύτην καὶ ὁ περιώνυμος Συγγραφεὺς τοῦ Πνεύματος τῶν Νόμων. *La vertu dans la république se corrompt, lorsque chacun veut être égal à ceux qu' il choisit pour lui commander, et lorsque le peuple ne pouvant souffrir le pouvoir même qu' il confie, veut tout faire par lui-même, deliberer pour le sénat, executer pour les magistrats, et déponiller tous les juges On a plus d' égards pour personne, et tout le monde parviendra à aimer le libertinage· la gêne de commandement fatiguera comme celle de l' obeissance.*

Τὰ ἔργα εἰς τὰ ὁποῖα τὸ Συμβούλιον ἐκθύμως καὶ ἀκουράστως κατεγίνετο, πρὶν ἔτι ἐκδηλωθῆ ἢ κατ' αὐτοῦ λύσσα τῶν φατριῶν καὶ ἡ ἐν ἀποκρῦφῳ ἀπόφασις

τῆς διαγραφῆς του, καταμαρτυροῦν ἀριδῆλως τὸν ζῆλον, τὸν πατριωτισμὸν, τὴν ἐπιστήμην, τὴν ἐλευθεροφροσύνην καὶ ἀνεξαρτησίαν, μεθ' ὧν ἐβασάνιζε καὶ ἐπεξεργάζετο τὰ ὑποβαλλόμενα εἰς αὐτὸ νομοσχέδια. Ἴσως ἡ σοφὴ καὶ πατριωτικὴ αὐτῆ ἐπεξεργασία ἐχρήματισε καὶ εἰς ἕκ τῶν ἀποκρύφων λόγων τοῦ θανάτου του, διότι ἤθελε διαφωτίζει τὴν κοινὴν γνώμην ὡς πρὸς τὴν πορείαν τῶν ἄλλων Ἀρχῶν, ἐξ ὧν ἦτο ἀνεξάρτητον.

Ὅπως δὲ κρίνης καὶ σὺ αὐτὸ, φίλε Ἀγαθόκλεις, ἕκ τε τῶν προσώπων καὶ τῶν ἔργων του, θέλω, ὡς προεῖπον, σοὶ διαβιβάσει διὰ τῆς παρούσης τὸ Διάταγμα τοῦ διωρισμοῦ τῶν μελῶν, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον κατηρτίσθη, καὶ ἰδιαιτέραν τινὰ ἐχθεσίν μου, ἣν καθυπέβαλλον εἰς τὸ Συμβούλιον, ὅτε ἀπεστάλη εἰς τὴν βάσανον καὶ προσξέτασιν αὐτοῦ τὸ περὶ Δικαστικῆς ἀφομοιώσεως τῆς Ἑπτανήσου Νομοσχέδιον. Ἀκολουθῶς δὲ θέλω σὲ ἐφοδιάσει καὶ ἕκ μιᾶς ἐτέρας ἐπὶ τοῦ Νομαρχιακοῦ συστήματος εἰδικῆς ἐχθέσεως, καὶ ἐξ ἄλλης ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου γενικῆς ὁλοῦ τοῦ Συμβουλίου, συνταχθείσης ὑπ' ἐμοῦ κατ' ἐντολήν του.

Ἦλθον Ἴσως ἐπεθύμεις ἐπὶ τέλους νὰ μάθης καὶ τίνα ἐχθασιν καὶ λύσιν ἔλαβε τὸ ζήτημα, τὸ ὁποῖον διαπραγματεύεται ἡ περὶ ἀφομοιώσεως ἐχθεσις ἢ γνωμάτευσις, ἣν μετὰ τῆς παρούσης σοὶ διαβιβάζω ; — Ὅποιαν, φίλε μου, λαμβάνουν συνήθως ἐν Ἑλλάδι ὅλα σχεδὸν τὰ σπουδαῖα καὶ μεγάλα ζητήματα, δυσάρεστον καὶ ἀθλίαν ! Καταργηθέντος τοῦ Συμβουλίου, ἡ Βουλὴ παρεδέξατο μὲ τινὰς ἐξαιρέσεις τὴν ἐξ ἐφόδου καὶ κατὰ παρέκτασιν ἀφομοίωσιν ἐν Ἑπτανήσῳ, ἣν ἐφαρμόσασα ἢ κυβέρνησις, εἰσήγαγεν

ἔκτοτε ἐν πολλοῖς τὴν σύγκρισιν καὶ τὸ χάος τῶν πραγμάτων. Ἀλλὰ περὶ τῆς μετὰ τὴν Ἑνωσιν διαίτησιν τῆς Ἐπικρατείας ἐν γένει καὶ τῆς Ἑπτανήσου ἰδίως, θέλω σὲ διαφωτίσει ἀκολουθῶς, ἂν εὐκαιρήσω, δι' ἐτέρας μου ἐπιστολῆς.

Χαῖρε καὶ εὐτύχει !

(ἔπεται τὸ Διάταγμα καὶ ἡ γνωμάτευσις.)

ΓΝΩΜΟΛΟΓΙΑΙ ΙΝΔΙΚΗΣ ΣΟΦΙΑΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΣΑΝΑΚΕΑ ΚΑΙ ΖΑΓΑΝΑΘΑ.

56. Ἄς μανθάνῃ καὶ ὁ πολὺς γέρων, διότι δὲν τιμᾶται τόσον ὁ πολὺπλοτος, ὅσον ὁ πολυμαθής. Ὁ ἔχων μάθησιν γνωρίζει τὸ δίκαιον καὶ τὸ δρθόν, ἐκκλίνει ἀπὸ τοῦ κακοῦ καὶ τυγχάνει τῆς ἀθανασίας. ✠

57. Ἐν πᾶσι τὸ ὑπὲρ τὸ μέτρον ἀποφευκταῖον (πᾶν μέτρον ἄριστον).

58. Ἀγαθοῦ μὲν ὄντος τοῦ Βασιλέως, ἀγαθὸς γίνεται καὶ ὁ λαός· κακοῦ δὲ, κακός, διότι ὁ λαὸς μιμεῖται τὸν Βασιλέα.

59. Καὶ ὁ διδάσκων καὶ ὁ διδασκόμενος δὲν λέγονται σοφοί, ἀλλὰ σχολαστικοί. Ὅσοι ὁμως πράττουν τὰ διδάσκοντα ἢ μανθανόμενα, αὐτοὶ λέγονται σοφοί.

60. Πολλοὶ κάκιστοι ἑαυτῶν σύμβουλοι, φαίνονται ἐπιτήδαιοι εἰς τὸ νὰ συμβουλεύουν τοὺς ἄλλους.

61. Νεκρὰ εἶναι ἡ μάθησις ἄνευ ἔργων ἀρετῆς· νεκροὶ οἱ ἀμαθεῖς· νεκρὸν τὸ ἀναρχον στράτευμα· νεκρὰ καὶ αἱ χῆραι γυναῖκες.

62. Αἱ ἀρεταὶ καὶ τὰ προτερήματα κοσμοῦσι τὴν ὠραιότητα· ἡ χρηστοθήθεια καὶ εὐφυΐα κοσμεῖ τὴν εὐγένειαν· ἡ ἐνδελέχεια καὶ θεία φρόνησις τὴν παιδείαν, καὶ ἡ τρυφή τὸν πλοῦτον.

63. Τί ὠφελεῖ τὸν ἄμοιρον παιδείας καὶ μαθήσεως ἡ μεγάλη καὶ λαμπρὰ καταγωγή; Διότι οἱ εὐπαιδευτοὶ, καίτοι δυσγενεῖς, ἰσοθέως τιμῶνται.

64. Προτιμότερον εἶναι νὰ ζῆ τις εἰς τὴν ἔρημον καὶ νὰ τρέφηται μὲ χόρτα, παρά νὰ μεταχειρίζεται τὸ εὐτελὲς καὶ ταπεινὸν τοῦτο ῥῆμα. « Δός. »

65. Ὁ κακὸς ἄνθρωπος εἶναι ὁμογάστριος ἀδελφός τοῦ ὄφεως, ὅστις δάκνει τὸν ποτίσαντα αὐτὸν γάλα.

66. Ὅστις φύσει ὦν μεγαλόφρων καὶ μεγαλοπρεπῆς θεωρεῖ τοὺς ἄλλους ὡς τὸν ἑαυτὸν του, καὶ παραβλέπει ὑπὲρ αὐτῶν τὸ ἴδιον ὄφελος, οὗτος εἶναι ὑπέρτερος πάντων.

67. Ὅστις ἀγαθοποιεῖ τὸν κακεντρεχῆ, ἀροτριᾷ καὶ σπείρει εἰς τὸν αἰθέρα, γράφει ἐπὶ τοῦ ὕδατος, καὶ λούει τὸν πνέοντα ἄνεμον.

Ἐνταῦθα περατοῦται ἡ τῶν Ἰνδῶν, καὶ εἰς τὸ προσεχὲς Τεῦχος ἐπιτελεῖται ἡ τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων Γνωμικὴ φιλοσοφία.

ΑΡΧΑΙΑ ΤΙΝΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ.

Μετὰ τὴν ἤτταν τῶν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας στρατηγῶν, προσελθὼν ὁ διασωθεὶς Ἀδραστος εἰς τὸν Θησέα, ἰκέτευεν αὐτὸν νὰ τὸν συνδράμῃ, ὅπως ἀναλάβῃ τοὺς νεκροὺς, τῶν ὁποίων τὴν ταφὴν ἤρνοῦντο οἱ Θηβαῖοι. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ὁ ἐνώπιον τοῦ Θησέως ὑποστηρίζων τὸ δίκαιον τῆς ἀρνήσεως τούτων κήρυξ, ἐξέφερε καὶ λόγους λίαν συνετοὺς περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης. Ὅστις, εἶπεν, εὐθυφρονεῖ ὀφείλει νὰ φεύγῃ τὸν πόλεμον. Ἡ ἐλπίς εἶναι κάκιστος ἐν καιρῷ πολέμου σύμβουλος, παρασύρει τοὺς ἀνθρώπους εἰς βήματα παράβολα, καὶ κρίσεις ἐπικινδύνους ἢ ἐσφαλμένας, οὐδεὶς φαντάζεται τὸν θάνατον αὐτοῦ καὶ τὰς ἀνυπολογίστους τοῦ πολέμου καταστρεπτικὰς συνεπειὰς· τὰς συμφορὰς ταύτας ἀποδίδει εἰς ἑτέρους ἢ εἰς τοὺς ἐχθρούς.

« Εἰ δ' ἦν παρ' ὄμμα θάνατος ἐν ψήφου φορᾷ
» Οὐκ ἂν ποθ' Ἑλλὰς δορυμανὴς ἀπώλετο. »

Ἡ εἰρήνη εἶναι, προσθέτει, πολὺ προτιμότερα εἰς τοὺς θνητοὺς, διότι καὶ μήτηρ εὐνόμου ἐλευθερίας εἶναι, καὶ προσφιλῆς τῶν Μουσῶν σύμμαχος, καὶ σοφός τῶν χρηστῶν ἠθῶν δημιουργός, καὶ πηγὴ ἀκέκνωτος πλοῦτου καὶ εὐημερίας·

« Ταῦτ' ἀφέντες οἱ κακοὶ
» Πολέμοις ἀναιροῦμεσθα (Εὐριπ. Ἰκετ.) »

— Παραπλήσια ἐφρόνουν μεταγενεστέρως καὶ ὁ μέγας στρατηγὸς Σικελίων καὶ Ἀντωνίνος ὁ Εὐσεβὴς, διότι ἔλεγον, ὅτι ἐπροτίμων τὴν ζωὴν ἐνός πολίτου ἀπὸ τὸν θάνατον χιλίων ἐχθρῶν. Οἱ δὲ σοφώτεροι τῶν Ῥωμαίων ἐδόξαζον, ὅτι οἱ διηνεκεῖς καὶ ἀτελεύτητοι ὄπα

λεμοι οὐ μόνον ἐξαντλοῦν, ἀλλὰ καὶ ἀποθηριόουν τὰ ἔθνη, καθιστοῦν αὐτὰ βάρβαρα, οὐδὲν ἄλλο ἐκτιμῶντα ἢ τὸν πόλεμον, καὶ τὸν ὑπὸ αἱμάτων τρεφόμενον βίον.

« Ferox gens nullam esse vitam sine armis putat. »

— Ἀποποιούμενός ποτε ὁ Φωκίων εἰς τοὺς Ἀθηναίους νὰ ἐξέλθῃ εἰς πόλεμον, καὶ ἀποκαλούμενος παρ' ἐκείνων δειλὸς καὶ ἀνανδρὸς, ἀπήντησεν εἰς αὐτούς. « οὔτε σεῖς δύνασθε νὰ κάμετε ἐμὲ ἀνδρεῖον, οὔτε ἐγὼ σὰς νὰ κάμω δειλοὺς· γνωρίζομεθα ἀμφοτέροι· ἡ δόδος εἶναι ἐλευθέρα καὶ δύνασθε νὰ ἐκστρατεύσηται ». Ἄλλοτε δὲ πάλιν τὸν προέτρεπον ἐπιμόνως οὐχὶ δι' ἐμμέσων σημείων, ἀλλὰ παρρησίᾳ νὰ ἐξέλθῃσι κατὰ τῶν Θηβαίων. Ἐκεῖνος δὲ ὅστις καλῶς τοὺς ἐγνώριζεν, ἔδειξεν ὅτι ἐνέδιδεν εἰς τὰς προτροπὰς των. Ὄθεν τὴν ἐπιούσαν διέταξεν κατὰ τὸν νόμον τὸν κήρυκα, νὰ προσκαλέσῃ τοὺς πολίτας εἰς ἐπιστρατείαν ἀπὸ τοῦ 18 μέχρι τοῦ 60 ἔτους τῆς ἡλικίας των. Τότε διηγέρθη μέγας ἐν τῇ πόλει θόρυβος, διότι ἕκαστος δι' ἓνα ἢ ἕτερον λόγον ἐζήτην ἢ ἀπαλλαγθῆναι ἐκ τῆς ἐπιστρατείας. Ὡστε ματαιωθείσης τῆς προσκλήσεως, εἰσήγαγον πλέον καὶ οἱ εἰς λόγους ἀρειμάνιοι Ἀθηναῖοι. Ἐρωτηθεὶς δὲ μετὰ τινα καιρὸν πῶς ἐθεώρει τὸν στρατὸν, ὃν εἶχε συλλέξει ὁ στρατηγὸς Λασθένης, ἀπήντησεν, ὅτι ἦτο καλὸς διὰ τὸ στάδιον, ἀλλ' ἀμφίβαλλεν ἂν ἦτο καὶ διὰ τὸν δολιχὸν τοῦ πολέμου, δηλ. διὰ τὴν νικηφόρον ἐπιστροφὴν, καὶ δυστυχῶς αἱ ἀμφιβολίαι του ἐπαλήθευσαν.

— Ἐλθόντες ποτὲ εἰς ἔριδα καὶ πόλεμον οἱ ἐν Σικελίᾳ Ἀκραγαντῖνοι μετὰ τῶν Ἱμεραίων, προέβησαν ἀμφοτέροι εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἐχθρότητος καὶ πολε-

μικῆς μανίας, ὥστ' ἐπὶ τέλους ἀπωλέσθησαν καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ, διότι οἱ μὲν Ἱμεραῖοι, ὡς ἀσθενέστεροι ἠττήθησαν καὶ ὑπεδουλώθησαν, οἱ δὲ Ἀκραγαντῖνοι, ἵνα νικήσωσιν, ἠναγκάσθησαν, μ' ὄλας τοῦ Σττησιχόρου τὰς πατριωτικὰς συμβουλὰς, εἰπόντος εἰς αὐτοὺς καὶ τὸν περίφημον ἀπόλογον τοῦ Ἴππου καὶ τοῦ Ἐλάφου, νὰ ὑποβληθῶσιν ἐκουσίως εἰς τὸν ζυγὸν τοῦ ὤμοῦ καὶ γνωστοῦ Τυράννου Φαλάριδος. Ταῦτα ἱστορεῖ ὁ Διόδωρος, ἀντιθέτως ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλη, ἀναφέροντα ὅτι οἱ Ἱμεραῖοι ἐξελέξαντο ἀρχηγὸν τὸν Φάλαριν.

ΛΥΣΤΗΡΑ ΚΑΤΑ ΔΩΡΟΔΟΚΗΘΕΝΤΟΣ ΔΙΚΑΣΤΟΥ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ.

Πρώτιστον τῶν ἀρχαίων Περσικῶν νόμων μέλημα, ἦτον ἢ ἐπὶ τῆς ἀγωγῆς τῶν παιδῶν ἀγρυπνος καὶ διηνεκῆς ἐποπτεία τῶν Ἀρχῶν, διότι ἐνόμιζον ὅτι ἐκ τῆς χρηστῆς ἀνατροφῆς καὶ ἠθικῆς μορφώσεως τῶν παιδῶν, ἐξαρτᾶτο καὶ αὐτῶν καὶ τοῦ κράτους τὸ μέλλον καὶ ἡ εὐημερία. Εἰς ἐκάστην ἡλικίαν ἦσαν τεταγμένα τὰ μαθήματα, ἅτινα ὤφειλον νὰ διδάσκωνται οἱ φοιτῶντες εἰς τὰ διδασκαλεῖα. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων ὠφελίμων καὶ πρακτικῶν μαθημάτων, ἐδιδάσκετο διαφερόντως ἡ δικαιοσύνη. « Οἱ μὲν δὲ παῖδες » εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶντες, διάγουσι μανθάνοντες δικαιοσύνην. » Τὰ ὑγιᾶ ταύτης διδάγματα, συ-

νοδευόμενα ὑπὸ τῶν ἀσκήσεων, ἐνεστερνίζοντο οὕτως ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων εἰς τὰς εὐπλάστους τῶν νέων ψυχὰς, καὶ συνηύξανον μετ' αὐτῶν. Ἐνεκα τούτου καὶ σπανιώταται ἦσαν αἱ ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀδικίαι. ὁσάκις ὁμως συνέβαινον, αὐστηρόταται κατεγινώσκοντο ποιναὶ κατὰ τῶν παραβατῶν. Μία ἐξ αὐτῶν σκληρὰ μὲν, πλὴν παραδειγματικωτάτη, ἐχρημάτισε καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Καμβύσου ἐφαρμοσθεῖσα κατὰ τοῦ δικαστοῦ Σισάμνου. Οὗτος λαβὼν ποτε χρήματα καὶ δικάσας δίκην ἀδικον, κατηγγέλθη εἰς τὸν Βασιλέα, ὅστις παραχρῆμα διέταξε καὶ τὸν κατέσφαξαν· μετὰ ταῦτα ἐκδείρας αὐτὸν, περιεκάλυψε διὰ τοῦ δέρματός του τὸ θρανίον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκάθητο μετὰ τῶν ἄλλων δικαστῶν. Ἐπ' αὐτοῦ δὲ τοῦ ἰδίου θρανίου, ἐκάθητο ἀκολούθως ὡς δικαστῆς καὶ ὁ υἱὸς του Ὀτάνης.

Τὸ δεινὸν τοῦτο παράδειγμα, καίτοι ὑπῆρξε παιδευτικώτατον εἰς τοὺς Πέρσας καὶ συντελεστικώτατον πρὸς περιστολὴν τῶν καταχρήσεων, καὶ ἴσην εἰς τὸ ἐξῆς διανομὴν τῆς δικαιοσύνης, ἦτον ὁμως βαρβαρώτατον, διότι ἂν ἦτο δίκαιον νὰ τιμωρηθῇ ὁ δικαστῆς, δὲν ἦτο ἐπίσης δίκαιον καὶ φιλόανθρωπον νὰ κρεοκοπηθῇ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Ἐν σελ. 323 στίχ. 5, 8 καὶ 15 ἀν. θηλυ· ἐν σελ. 324 στ. 4 ἀν. βιβλίων· καὶ ἐν σελ. 361 στ. 20 ἀν. ἰνδαλμα καὶ στ. 28 ἀν. ἐπιβάλλει.

Ἐν. Ἀπῆύθησα, δὲν ἀντέχω πλέον, καλή μου Μαῖα· αἱ πανταχόθεν περιστοιχοῦσαί με δδύναι ἐξήντησαν τὴν ὑπομονήν μου· αἱ δυνάμεις μου βαθμηδὸν καὶ ἀνεπαισθήτως φθείρονται· τὸ κάλλος τῆς νεότητός μου ἀπεμαράνθη· οὔτε χαρὰ φαιδρύνει πλέον τὸ κάτισχνον πρόσωπόν μου, οὔτε μειδίαμα ἐπιφώσκει ἐπὶ τῶν κατώχρων χειλέων μου· αἱ ἡμέραι μου διέρχονται πλήρεις πένθους καὶ ἀγωνίας, καὶ αἱ νύκτες ἀύπνοι ἢ τεταραγμέναι ὑπὸ ζοφερῶν ἐνυπνίων· ἀπώλεσα καὶ αὐτὴν τὴν ἐπιθυμίαν ὠραίων καὶ τερπνῶν θεαμάτων· εἰσέρχομαι εἰς τὸν παράδεισον, εἰς ὃν ἄλλοτε εἰσερχομένη, διεσκέδαζον καὶ εὐφραϊνόμενη, ἀλλ' ἀντὶ ἡδονῆς καὶ τέρψεως, αἰσθάνομαι ἐνόχλησιν, καὶ κατακυριεύομαι ἀπὸ εἰδός τι ἀκατασχέτου μελαγχολίας· δὲν ὑπάρχει ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον μετὰ τοὺς ἀρραβῶνός μου, νὰ μὴ διεγείρη εἰς τὴν ψυχὴν μου τὰ ἀπαισιώτερα αἰσθήματα. Ἐμνηστεύθην ὅπως προγευθῶ τὰ προσίμια εὐδαίμονος Ὑμεναίου, καὶ ἀπεναντίας δοκιμάζω τὰ δηλητήρια τῆς ἀπογοητεύσεως καὶ ἀπωλείας γλυκυτάτων προσδοκιῶν. Ἐφантаζόμην ὅτι ὀσονούπω ἤθελα ὀδηγηθῆ εἰς τὰ Ἠλύσια πεδία, καὶ ἤδη εὐρίσκομαι εἰς τὴν πρὸς τὸν Ἄδην ἄγουσαν ὁδόν. Τίς θέλει μὲ ἐξαγάγη ἐξ αὐτῆς; Δύναμαι νὰ ἐλπίσω σωτηρίαν; — Ὁ πατὴρ ἀπῆλθε πρὸ ἐτῶν ἐν τοῖς κάτω, ὁ ἀδελφὸς φυγὰς καὶ ἀπόδημος, ἡ μήτηρ, μόνη καὶ τελευταία μου παραμυθία, ἀπεσπάσθη ἤδη ἐκ τῶν κόλπων μου, ὁ Ἀρισταγόρας εἰσέτι ἀνύμφευτος καὶ ἴσως εἰς κίνδυνον, τίς λοιπὸν οὕτω ἀπάτορα, ἀμήτορα, ἀνάδελφον, ἀνυμέναιον θέλει μὲ προστατεύσει; — Σεῖς, σεῖς τοῦλάχιστον ἀνηρτημένοι τῶν προγόνων μου εἰκόνας, αἵτινες μόναι ἀπεμείνατε εἰς τὸν οἶκον, συμπονείσατέ με τὴν ἀθλίαν, μὴ μὲ ἐγκαταλείψετε, ἐνισχύ-

σατέ με ἐν τῇ μονώσει μου, σώσατε ἀπὸ τοῦ ἀπειλοῦν αὐτὴν αἴσχος τὴν ἀτυχὴ ἐπίκληρον τοῦ ἐντίμου ὀνόματός σας! Ὁ τύραννος καταχρώμενος τῆς ἰσχύος του, καὶ ὠφελούμενος ἐκ τῆς ὀρφανίας καὶ ἐρημίας μου, θέλει τὰ πάντα τολμήσει. Ἀλήμωνων εἰς ἐμὲ τὴν ταλαίπωρον! Ἡ θέσις μου εἶναι σπαραξικάρδιος καὶ ἀπογνωστικὴ! Πρὸς τί νὰ ἴδω τὸ φῶς; Ἡ διατι τοῦλάχιστον νὰ μὴν ἀπαλλαχθῶ νηπιόθεν τοῦ βίου; Ἡ καὶ ἡλικιωθεῖσα νὰ μὴ μείνω ἀμνήστευτος; Πρὸς τί τὸ διασημιζόμενον κάλλος, τὰ ἐγκωμιαζόμενα θέλγητρα, τὸ σέμνωμα τῶν χαρίτων; Ὅλα ταῦτα δὲν μετετρέπησαν εἰς ὀδύνας; Δὲν παρεσκεύασαν τὸν ὀλεθρόν μου; Δὲν μοὶ ἐπροκάλεσαν πέλαγος συμφορῶν; — Δῶρα εἰς ἐμὲ ἄδωρα! Προτερήματα ἐπίβουλα! Ἀπαίσσιον τὸ φῶς, θλιβερός ὁ βίος, πικρὰ ἡ μνηστεία, πολέμιον τὸ κάλλος, ἐνεδρᾶι τὰ θέλγητρα, ἀχάριτες αἱ χάριτες. Ἴδου πλοῦτος δυστυχιῶν! Δὲν εἶναι εὐτυχέστερος ὁ θάνατος ἀπὸ τοιαύτην ζωὴν; Ἀλλ' ὅταν καὶ ἡ ἡδονικωτέρα ταύτης γοητεία, τὸ πολυτιμότερον κόσμημα, καὶ τὸ κεφάλαιον καὶ ἡ κορωνὴς ὅλων τῶν ἀρετῶν, ἡ τιμὴ, χάριν τῆς ἀποίας δύναται τις καὶ ὠφείλει τὰ πάντα νὰ ὑποστῇ χωρὶς νὰ ἀπαυδήσῃ, κινδυνεύει νὰ κηλιδωθῇ, δὲν εἶναι τότε προτιμότερον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ζωὴν, καὶ νὰ συνταφῇ μὲ τὸ ἀνεκτίμητον αὐτὸ κειμήλιον; — Ἡ ὑπαρξίς ἀνευ τούτου εἶναι ὀδύνη, ὡς ἡ τεκνογονία διπλὴ συμφορὰ. Συμφορὰ διὰ τοὺς γονεῖς, μεταδίδοντας τὸ ἴδιον σίγμα εἰς τὰ τέκνα! συμφορὰ διὰ ταῦτα, φέροντα ἐν ὄλω τῷ βίῳ τὴν αἰσχύνην τῆς καταγωγῆς των! Ὁ πικρὸς καὶ ἀλγεινὸς βίος μυριάκις τοῦ θανάτου φρικωδέστερος! Οὐδεὶς πλέον μὲ κατέχει δι' αὐτὸν πόθος ὁ θάνατος εἶναι δι' ἐμὲ μέγιστον εὐεργέτημα! Φιλτά-

τη μου Μαῖα, ἔχω ἀνάγκην μικρᾶς ἀνέσεως, αἰσθάνομαι ἀτονίαν, κατεβλήθην, ἐπιτρέψέ μου νὰ στηριχθῶ ἐπὶ τοῦ βραχίονός σου καὶ νὰ μεταβῶμεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου. (ἀναχωροῦν)

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

Ὁ Κορὴς μόνος.

ΜΟΝΟΣΤΡΟΦΙΚΟΝ.

Θεοὶ προστάται τῶν ἀσθενῶν,
Κι' ἀνδρῶν ἀδίκων οἱ τιμωροί·
Τῆς παρθενίας τὸν θησαυρόν,
Καὶ τὴν ἀξίαν τῆς ἀρετῆς,
Μὴ ἀνεχθῆτε νὰ μιανθοῦν
ὑπὸ τυράννου ὠμοῦ καὶ αἰσχροῦ,
Παρθενοφθόρου, θεοστυγοῦς.
Ἐστὴν Ἐναρέτην νέαν σεμνήν,
Ταχεῖς προστάται καὶ εὐμενεῖς,
Φανῆτε τώρα νὰ δοξασθῇ
Μὲ τ' ὄνομά της καὶ ἡ πατρίς.
Ἀδελφὸν ἔχει κι' εἶναι φυγὰς,
Ἄνδρα γεναῖον, φίλον πιστόν.
Εἶθε ταχέως ὡς ἀετὸς,
Πετῶν νὰ φθάσῃ ἔς τὰς κορυφὰς
Τοῦ ὄρους Αἴνου, καὶ μὲ ὄρμην
Ἡτῆσιν ὀξεῖαν νὰ καταβῇ
Ἐστὴν πόλιν μέσα, καὶ τὸν ἐχθρόν,
Ἄφοῦ σπαράξῃ, τὸν ἀσεβῆ,
Νὰ τὸν ἀφήσῃ βορὰ κυνῶν.

ΣΚΗΝΗ ΣΤ΄.

Μεγάλη αἶθουσα τῶν ἀνακτόρων τοῦ Πολυφόντου, ἔνθα ὑπάρχουν πολυτελῆ ἐπιπλά καὶ ποικίλαι τοιχογραφίαι.

Θεράπων τοῦ Πολυφόντου καὶ Πανόπη.

Θερ. Δέσποινα, ἀνήγγειλα τὴν ἀφιξίν σου εἰς τὸν Πολυφόντην, ὅστις μετ' ὀλίγον θέλει ἐμφανισθῆ.

Παν. Ἐωσοῦ ἔλθη, δύνασαι νὰ μοὶ ἐξηγήσης τι νὰς ἐκ τῶν περιέργων τούτων τοιχογραφιῶν;

Θερ. Τίνας;

Παν. Ὁ ἀνὴρ οὗτος καὶ ἡ γυνή, οἵτινες φαίνονται ὡς νὰ ἐτρέποντο εἰς φυγὴν, τί παριστάνουν;

Θερ. Τὴν δραπετεύειν τῆς Ἑλένης καὶ τοῦ Πάριδος ἐκ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Μενελάου.

Παν. Οὐράνιον, πλὴν ἀπαίσιον κάλλος· ἐπλημμύρησε δακρῶν καὶ πένθους Ἀσίαν τε καὶ Εὐρώπην! Καὶ ἡ διαφανῶς ἐνδεδυμένη ἐκείνη γυνή, ἡ ἔχουσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στέφανον ἐκ μυρσίνης, καὶ κρατοῦσα εἰς τὰ χεῖρας ὠροῖον νήπιον τοξοφόρον, τίς εἶναι;

Θερ. Ἡ Ἀφροδίτη, ἀποστέλλουσα τὸν υἱὸν τῆς Ἑρωτα εἰς ἄγραν.

Παν. Φιλομειδῆς θεὰ, ἀμείβουσα πολλάκις προσκαίρους ἡδονὰς μὲ πολυχρονίους λύπας! Καὶ ἡ πλητίον ταύτης ἰσταμένη ἐπὶ λάρνακος, καὶ φέρουσα εἰς τὰς χεῖρας ὑψωμένον πέλεκυν;

Θερ. Εἶναι ἡ Κλυταιμνήστρα, φονεύουσα τὸν ἀνδρα τῆς ἐντὸς τοῦ λουτροῦ.

Παν. Μιὰρὰ γυνή, καὶ ζῶσα ἐμόλυνε, καὶ θανοῦσα ἀπώλεσε τὸν ἀνδρικὸν οἶκον. Ἡ δὲ κατόπιν αὐτῆς ἔχουσα περὶ τὴν δέρην ὠροῖον κόσμον, τίς εἶναι;

Θερ. Ἡ Ἐριφύλη, ἥτις δι' ἐν χρυσοῦν περιδέραιον ἐπρόδοσε τὸν σύζυγόν τῆς.

Παν. Ἀκριτόμυθος καὶ φιλόκοσμος γυνή, ἀνταλλάξασα ἄριστον ἀνδρα πρὸς ἄψυχον μέταλλον. Καὶ ἡ εἰκὼν αὐτῆ εἰς ἣν φαίνεται γυνή σεμνοπρεπῆς, περιστοιχομένη ὑπὸ πλήθους ἀνδρῶν ὡς νὰ ἐπολιορκεῖτο, τί παριστάνει;

Θερ. Τὴν ἀγνήν Πηνελόπην, τὸ ἀγλάισμα τῶν πιστῶν συζύγων, πειραζομένην ὑπὸ τετρακοσίων μνηστήρων.

Παν. Πιστὴ συνευναΐτις· πολύτιμον, πλὴν σπάγιον εὖρημα. Αἱ δὲ ἕτεραι ἐκεῖναι δύο, ἐξ ὧν ἡ μὲν δεικνύει χαροπὸν, ἡ δὲ ἀρειμάνιον ἦθος τί ἐμφαίνουν;

Θερ. Ἡ τὸ χαροπὸν ἔχουσα ἦθος, παριστάνει τοὺς γάμους τοῦ Κεφάλου μετὰ τῆς Πρόκριδος, κόρης τοῦ βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν Ἑρεχθέως. Ἡ δὲ τὸ ἀρειμάνιον, τὴν ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ καθοδὸν αὐτοῦ τούτου τοῦ Κεφάλου μετὰ τοῦ Ἀμφιτρύωνος. Ἄλλ' ἰδοὺ ἔρχεται ὁ Δεσπότης μου. (ἀναχωρεῖ).

ΣΚΗΝΗ Ζ΄.

Πολυφόντης καὶ Πανόπη.

Πολ. Χαῖρε Πανόπη.

Παν. Χαῖρε καὶ σὺ, υἱὲ τοῦ Προμνήσου Πολυφόντα. Διατί μὲ προσεκάλεσας;

Πολ. Ἴνα διαπραγματευθῶμεν καὶ συμβιβάσωμεν σπουδαιοτάτην ὑπόθεσιν.

Παν. Τίνα; Διότι ἐγὼ οὐδεμίαν ἔχω.

Πολ. Ἐγὼ ἐγὼ καὶ ἀφορᾷ σὲ καὶ τὸν οἶκόν σου.

Παν. Ἐξήγησαι.

Πολ. Ὑποκρίνεσαι ἄγνοιαν.

Παν. Ἡ ὑπόκρισις ὑποθέτει γνῶσιν, καὶ τοιαύτην εἰσέτι δὲν ἔλαβον.

Πολ. Γνωρίζεις τὰς ἀξιώσεις μου, καὶ περὶ τίνος πρόκειται.

Παν. Περὶ τίνος;

Πολ. Περὶ τῆς κόρης σου.

Παν. Εἶναι ἤδη μνηστευμένη.

Πολ. Ἡ μνηστεία αἰτιολογεῖ τὴν ἀπαίτησίν μου.

Παν. Ποίαν;

Πολ. Τὴν πρὸ τοῦ Ὑμεναίου φορολογίαν τῆς μελονύμφου.

Παν. Ἡ παρθενία εἶναι ἀφορολόγητος.

Πολ. Εἶναι ἐγγεγραμμένη εἰς τὸ τιμολόγιον.

Παν. Ἡ τιμὴ εἶναι ἀτίμητος.

Πολ. Ἡ ἀπαρχὴ ἀνήκει εἰς ἐμέ.

Παν. Εἶναι κλοπὴ ἱερόσυλος ἀλλοτρίας ἰδιοκτησίας.

Πολ. Καίτοι γυνή, φαίνεσαι λίαν ζωηρὰ καὶ εὐφυής.

Παν. Εἶμαι μήτηρ καὶ πολυπαθής.

Πολ. Δὲν σὲ συμφέρει νὰ ἦσαι ἀνένδοτος.

Παν. Οὔτε σὲ νὰ ἐξηγήσῃς ἀπαιτήσεις ἰδίας βαρβάρων καὶ οὐχὶ Ἑλλήνων.

Πολ. Ὅμιλεῖς μετ' ἀγερωχίας.

Παν. Τὸ δίκαιον εἶναι φύσει μεγαλόφρον.

Πολ. Εἶμαι ἰσχυρὸς ἐν τῇ ἐξουσίᾳ.

Παν. Ἡ ἀρετὴ μου εἶναι ἰσχυροτέρα.

Πολ. Δύναμαι νὰ σὲ ἀπολέσω.

Παν. Ἡ ἀπώλεια μιᾶς γυναικὸς οὐδὲν ἔχει ἀνδρικὸν ἢ Ἡγεμονικόν.

Πολ. Ἄν σὺ θελήσῃς τὰ πάντα ἐξομαλύνονται ἀνευ θορύβου ἢ βίας.

Παν. Τίνι τρόπῳ;

Πολ. Ἄν μετριάσῃς τὸ ὕφος σου, καὶ προτρέψῃς τὴν κόρην σου εἰς φιλικώτερα ὑπὲρ ἐμοῦ αἰσθήματα.

Παν. Ὅρειλεις πρῶτον σὺ νὰ ἀποβάλῃς τὰς ἀδίκους ἀξιώσεις σου, καὶ νὰ σεβασθῇς τὴν μνήμην καὶ τὸν οἶκον τοῦ ἀποβιώσαντος ἀνδρός μου.

Πολ. Ἄν συγκατατεθῇς εἰς τοὺς λόγους μου, θέλω καὶ τὸν οἶκόν σου καὶ τὸν τοῦ Ἀρισταγόρου μεγαλύνει καὶ εὐτυχήσει.

Παν. Ἡ θυσία, ἣν ἀπαιτεῖς δὲν ἔχει ἀντάλλαγμα. Οὔτε πλοῦτη, οὔτε δόξαι, οὔτε ἐξουσίαι ἱκανοποιοῦν αὐτήν.

Πολ. Μὴν ἀποκρούῃς διὰ ματαίας προλήψεις τὰς γενναίας προσφορὰς μου.

Παν. Αἱ προσφοραὶ σου εἶναι παγίδες, ὡς οἱ λόγοι σου ἰοβόλοι.

Πολ. Οὔτε τούτους, οὔτε ἐκείνας γνωρίζεις νὰ ἐκτιμᾷς.

Παν. Ἐχω ἱκανὴν εὐθύτητα καὶ κρίσιν, ὅπως σταθμίζω τὰ πράγματα κατὰ τὴν ἀξίαν των.

Πολ. Ἄλλαι ὅμως εἰς ὁμοίας περιπτώσεις ὠφελήθησαν.

Παν. Ταύτας συγκαταλέγω πρὸς τὰς ἀκόσμους τοιχογραφίας τῆς αἰθούσης σου, ἐγὼ δὲ συντάττομαι πρὸς τὰς σεμνάς.

Πολ. Ὅ,τι δὲν συναινεῖς νὰ πράξῃς ἐκουσίως, θέλεις ἀναγκασθῆ νὰ τὸ πράξῃς καὶ ἀκουσίως· τότε ὅμως θέλεις ἀπολέσει ὅ,τι ἠδύνασο νὰ κερδίσῃς.

Παν. Κέρδη μετ' αἰσχύνης, εἶναι κέρδη πρὸς ἀπώλειαν, καὶ οὐχὶ πρὸς σωτηρίαν· ἀντὶ νὰ ὑψόνουν καὶ λαμπρύνουν, ταπεινόνουν καὶ ἀμαυρώνουν τοὺς οἴκους· ἀκμάζουν μὲν ἴσως πρὸς στιγμὴν, πλὴν ἀπέρ-

χονται ὡς στρουθία ἀνεπιστρεπταί. Οὐτε ταῦτα μὲ σαγηνεύουν, οὔτε ἡ ἰσχὺς σου μὲ φοβίζει· ἔχε ἀμφοτέρω, ὡς ἔχω καὶ ἐγὼ τὴν ἀρετὴν μου. Ἐλπίζον ὅτι προσκαλῶν εἰς τὸν οἶκόν σου γυναῖκα ἐντιμον, ἀτυχῆ διὰ τὴν χηρείαν της, καὶ ἐπι ἀτυχεστέραν διὰ τὴν ἀποδημίαν τοῦ υἱοῦ της, ἤθελες καὶ ὡς Ἐγεμῶν καὶ ὡς φίλος ἄλλοτε τοῦ ἀποβιώσαντος ἀνδρός της, ἀπευθύνει εἰς αὐτὴν λόγους ἐντίμους, μᾶλλον εὐπρεπεῖς καὶ ἐνθαρρυντικούς· ἤλπίζον νὰ ἀκούσω, ὅτι ἤδη ἀπεφάσισας νὰ παράσχῃς τρανὸν καὶ ἐπίσημον δεῖγμα σεβασμοῦ καὶ ἀγνῆς φιλίας πρὸς τὴν οἰκογένειάν μου, ἐπιτρέπων καὶ τὴν κοσμίαν τέλεσιν τῶν γάμων της κόρης μου, καὶ τὴν ἀσφαλῆ ἐπάνοδον τοῦ καταδιωκόμενου υἱοῦ μου, καὶ ὅτι ἠθέλησας νὰ μοὶ ἀνακοινώσεις προσωπικῶς τὴν χαροποιὰν αὐτὴν ἀγγελίαν. Οἱ Ἐγεμόνες πρὸς τὴν χρηστοθήθειαν, ὀφείλουν νὰ ἐπισυνάπτουν καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀγαθοεργίαν. Δι' ἐκείνης ἠθικοποιοῦν τὰ πλήθη, ἅτινα συνήθως ὀδηγοῦνται ὑπὸ τοῦ παραδείγματος τῶν [μεγάλων, καὶ διὰ τούτων ἐφέλκουν τὰς συμπαθείας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην των. Ἀλλὰ σὺ μετὰ τὴν ἐν τῇ Ἀρχῇ ἀνοδὸν σου, ἐτράπης ἀντίθετον ὁδόν, εἰς ἣν καὶ πεισμόνως ἐπιμένεις. Μὲ προσεκάλεσας οὐχὶ νὰ μὲ χαροποιήσῃς, ἀλλὰ νὰ μοὶ ἐνσταλάξῃς ἐκ τῶν χειλέων σου εἰς τὴν καρδίαν τὸ δηλητήριον δι' ἐφυδρίστων ὑποβολῶν καὶ προτάσεων, ἀναξίων καὶ τῆς Ἀρχῆς, ἣν κατέχεις, καὶ τοῦ χαρακτῆρός μου. Ἐτέρους δὲν ἔχομεν ν' ἀνταλλάξωμεν λόγους, τὰ πάντα πλέον ἀρκούντως διεσαφηνίσθησαν, καὶ ἤδη ἀπέρχομαι.

Πολ. Ἀπέλθε καὶ ταχέως. (Ἡ Πανόπη ἀναχωρεῖ).

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ Α΄ ΤΟΜΩ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Πρόλογος.	
Περὶ ἀναβιώσεως τῶν ἐθνῶν	Σελ. 4
Ἡ οἰκογένεια ὑπὸ κοινωνικὴν καὶ ἠθικὴν ἐποψίν	» 24
Προσφώνησις πρὸς τὸν Θάνατον.	» 38
Περὶ Νεκροπόλεων.	» 42
Γνωμικὴ φιλοσοφία	» 50
Γνωμολογίαι Ἰνδικῆς σοφίας	» 51
Ἐναρέτη-δράμα ἀνέκδοτον	}
Ἀφιέρωσις	
Εἰσαγωγή	
Περὶ ἀναβιώσεως τῶν ἐθνῶν (Συνέχεια) . . .	» 57
Ἡ οἰκογένεια ὑπὸ κοινωνικὴν καὶ ἠθικὴν ἐποψίν (Συνέχεια).	» 61
Περὶ Νεκροπόλεων (Συνέχεια)	» 87
Γνωμολογίαι Ἰνδικῆς σοφίας (Συνέχεια) . . .	» 100
Εἰσαγωγή (Συνέχεια καὶ τέλος).	» 107
Ἡ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς σοφίας πρωτοτυπία καὶ προτεραιότης διεκδικούμεναι.	» 109
Προσφώνημα πρὸς τοὺς ἐν τῇ ἰδικιτέρᾳ πατρίδι μου δικακκριμένους καὶ φιλανθρώπους τοῦ Ἀσκληπιοῦ λάτρης.	» 125
Ἱστορία τοῦ Ἐμβολιασμοῦ τῆς Εὐλογίας	» 149
Περὶ Νεκροπόλεων (Συνέχεια)	» 158
Γνωμολογίαι Ἰνδικῆς σοφίας (Συνέχεια).	» 163
Ἐπίθεσις τοῦ δράματος τῆς Ἐναρέτης.	» 170
Πρόσωπα τοῦ δράματος, Πράξις Α΄.	» 173
Κατὰ τίνα τρόπον δρῶσιν ἐν Ἑλλάδι οἱ νόμοι	» 177

	Σελ.
τοῦ πολιτισμοῦ.	189
Ἐνόπιον πρῆγματοποιηθὲν	» 198
Ἱστορία τοῦ ἐμβολιασμοῦ τῆς Εὐλογίας (Συνέχεια) »	200
Περὶ Νεκροπόλεων (Συνέχεια καὶ τέλος)	» 112
Δίκη περίεργος.	» 234
Γνωμολογίαι Ἰνδικῆς σοφίας.	» 235
Προαγγελία	» 236
Ἐναρέτη (Συνέχεια, σκηνὴ Ε΄.)	» 237
Ἐπίκλησις	» 253
Ἀντιπραθητικὴ μελέτη ἐπὶ τῶν δύο ἐν Σαλαμῖνι καὶ Πύλῳ νυμφῶν	» 256
Ἡ κατὰ τὸν Δε-Χάλερ καὶ Σχιστωβριάνον μετα- ξὺ ἀτόμου καὶ κοινωνίας ἀντίθεσις	» 270
Ἱστορία τοῦ ἐμβολιασμοῦ τῆς Εὐλ. (Συνέχ.) »	273
Σπουδαῖον ἱστορικὸν γεγονός	» 286
Γνωμολογίαι Ἰνδικῆς σοφίας	» 292
Ἀπόλογος Κύρου	» 296
Ἡ ἰσχὺς καὶ ἡ σοφιστεία θυσιάζουσαι τὴν ἀδυνα- μίαν καὶ ἀθωότητα	» 297
Διατάξεις.	» 298
Ἐναρέτη (Συνέχεια) Σκηνὴ Γ΄.	» 304
Ἡ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς σοφίας πρωτοτυπία καὶ προτεραιότης διεκδικούμεναι (Συνέχεια)	» 317
Ἱστορία τοῦ ἐμβολιασμοῦ τῆς Εὐλογίας (Συνέχ. καὶ τέλος).	» 333
Ἐπιστολὴ Α΄ πρὸς Ἀγαθοκλέα ἀνασκευαστικὴ »	353
Γνωμολογίαι Ἰνδικῆς σοφίας (Συνέχ. καὶ τέλος) »	367
Ἀρχαία τινὰ ἱστορικὰ περίεργα.	» 369
Λύτρη κατὰ δωροδοκηθέντος Δικαστοῦ δικαιοσύνη »	371
Ἐναρέτη (Συνέχεια)	» 373